

GROEN PLATFORM HEILOO

Groen Platform Heiloo is een informeel netwerk van inwoners van Heiloo die hart hebben voor het groen in Heiloo. De meesten hebben hetzij vanuit hun beroep, hetzij als vrijwilliger jarenlange ervaring in ecologie en natuurbescherming.

Deze notitie is met inbreng van hen allen tot stand gekomen.

De opstellers willen hiermee een positieve, constructieve bijdrage leveren aan het Groenbeleidsplan 2023-2033 van Heiloo.

Visie

De gemeente Heiloo is onderdeel van een onderling samenhangend systeem van mens, natuur en milieu en is verantwoordelijk voor het terug in goede staat van instandhouding brengen én verbeteren van dit systeem voor al die generaties die na ons komen.

Groen vertegenwoordigt een grote maatschappelijke waarde en is meer dan een simpele rekensom van kosten en baten.

Welke ambitie heeft de gemeente Heiloo ten aanzien van het groen? En welke prioriteiten worden daarbij gesteld? Dit dient top down gezien te worden, uitgaande van de enorme uitdagingen waarvoor de gemeente Heiloo de komende jaren staat.

Het gaat niet langer om de subjectieve beleving, maar om het meetbare resultaat!

Ambitie

- **Vergroten van de natuurwaarden**

De biodiversiteit in Heiloo moet versterkt worden; de variatie binnen soorten (genen), tussen soorten en tussen ecosystemen moet toenemen. Verdwenen soorten zoals de parnassia (die ooit in grote getale bij het Vennetje stond) en de boomvalk (die jarenlang nestelde in het nu gekapte bosje bij het viaduct in de Lagelaan), moeten terugkomen. Dit betekent dat NNN-gebieden, ecozones en openbaar groen moeten met elkaar in verbinding moeten staan, zodat kwetsbare populaties in stand gehouden kunnen worden.

- **Verbeteren van waterkwaliteit – en kwantiteit**

Klimaatverandering leidt tot extremere tekorten en overschotten van water. In perioden van watertekorten heeft de lozing van afvalstoffen (mest, medicijnen, PFAS, microplastics) een nog negatievere invloed op de waterkwaliteit. En daarmee ook op de biodiversiteit! Betere afvalverwerking, waterzuivering en gescheiden watersystemen alsmede waterberging moeten leiden tot verbetering van de waterkwaliteit. Daarnaast is het van groot belang om gebiedseigen water vast te houden. Dat is van hoge kwaliteit (kwelwater van de duinen).

Het inlaten van water van slechte kwaliteit uit het Noordhollands kanaal en verder betekent een aantasting van de ecologische waarden van het gebied.

- **Groen en water zijn integraal onderdeel van inrichten openbare ruimte en geen sluitpost**

Bij alle ingrepen in de openbare ruimte voor verkeer, wonen, werken en recreëren dienen groen en water vroegtijdig meegenomen te worden en moet het Groenbeleidsplan 2023 de leidraad zijn. Er dient een evenwichtige afweging plaats te vinden, waarbij ook de maatschappelijke effecten op de langere termijn worden meegewogen. Negatieve effecten dienen tijdig binnen de gemeente Heiloo gecompenseerd te worden (te laat is gevalletje kalf en put) en niet financieel afgekocht te worden, laat staan afgewenteld te worden op toekomstige generaties. Het gebruik van een “natuurwaardenkaart” is een mogelijk hulpmiddel.

Doel

Doel van het Groenbeleidsplan is dat het groene, dorpse karakter van Heiloo gewaarborgd wordt. Dit is wat de inwoners van Heiloo willen, dit is wat Heiloo voor nieuwe inwoners aantrekkelijk maakt. Dat betekent dat de kwaliteit en de kwantiteit van het groen gewaarborgd moeten worden. En wel voor de komende 10 jaar!

Kaders

- Europese wetgeving richtlijnen en wetgeving (Vogel- en Habitatrichtlijn, stikstof, water)
- Wet Natuurbescherming (straks Omgevingswet)
- Omgevingsvisie Provincie NH (inclusief PBL)
- Omgevingsverordening Provincie NH (inclusief PBL)
- Leidraad Landschap en Cultuurhistorie Provincie NH
- Gedragscode soortenbescherming
- Bestemmingsplan Landelijk gebied
- Bestemmingsplannen Zandzoom 2005, Zuiderloo, Boekelermeer etc
- Omgevingsvisie Heiloo
- Gemeentelijke verordeningen
- Bomenbeleidsplan
- Lijst Monumentale en beeldbepalende bomen
- etc

Randvoorwaarden

- **Adequate kennis en kennisborging**

De teruglopende biodiversiteit en de klimaatverandering stellen Heiloo voor een grote opgave. De gemeente Heiloo dient de komende 10 jaar grote slagen te maken. Dat vergt een gedegen, deskundige aanpak waarbij minder prettige maatregelen voor de inwoners en ondernemers van Heiloo niet uit de weg mogen worden gegaan. Zachte heelmeesters, stinkende wonden!

Hoewel de input van inwoners van Heiloo zeker waarde heeft, is het inzetten van experts op dit moment de enige juiste aanpak om te komen tot een verantwoord beleid voor de komende 10 jaar.

- **Heldere definities**

Termen als groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie dienen voor iedereen, zowel beleidsmakers als inwoners en ondernemers, duidelijk te zijn.

Groen omvat alle bomen, plantsoenen, natuurgebieden, bermen, oevers en (speel)weiden.

Dit is onder te verdelen in esthetisch groen (plantsoenen in woonstraten), wijkgroen (grotere groenstroken langs waterpartijen en parken, speelweiden, hondenuitlaatgebieden), recreatiegroen (wandelen, fietsen, sportvelden, etc) en natuurgroen (landgoederen, NNN gebied etc).

Biodiversiteit is de variatie binnen soorten (genen), tussen soorten en tussen ecosystemen. Dus meer soorten door voldoende uitwisselingsmogelijkheden tussen gebieden om de genenpool gezond te houden.

Klimaatadaptatie is het proces van aanpassing waarmee de samenleving de kwetsbaarheid voor klimaatverandering vermindert of profiteert van de kansen die het veranderende klimaat biedt.

- **SMART doelen**

Het beleid vormt de basis voor beheer en uitvoering. Doelen dienen specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden geformuleerd te worden. Dit om zowel tussentijds als aan het eind van de 10-jaars beleidsperiode te kunnen vaststellen of en zo ja, in hoeverre, doelen gerealiseerd zijn. Het gaat om het resultaat, niet om de inspanning! Vandaar dat er 0-metingen dienen plaats te vinden op de meest kritieke en kwetsbare soorten cq. issues.

- **Monitoring**

De SMART doelen dienen gemonitord te worden. Op meerdere vooraf vastgestelde momenten dient gemeten/onderzocht te worden wat de voortgang is. Er moet mogelijkheid zijn tot tijdig bijsturen. Hiervoor dienen procedures te worden ontwikkeld en middelen te worden gereserveerd.

- **Onafhankelijke evaluatie**

De resultaten van de monitoring dienen geëvalueerd te worden door een onafhankelijke deskundige partij (geen slagers die eigen vlees keuren). Er zijn tal van organisaties van deskundigen die hieraan kunnen bijdragen (vlinderstichting, SOVON, FLORON, RAVON, etc).

- **Communicatie**

Voor het beleid is draagvlak nodig binnen de politiek en onder de inwoners en ondernemers van Heiloo. Vroegtijdig en proactief betrekken van inwoners en ondernemers, een open en eerlijke belangenafweging en heldere afspraken zijn hiervoor vanzelfsprekend. Ook educatie en informatie zijn cruciaal; gewijzigde inzichten en voortschrijdende kennis nopen tot bijstelling van beleid. En last but not least; handhaving. Daden zeggen soms meer dan woorden!

Uitgangspunten

- **Identiteit;**

- **rozendorp, groenste gemeente van Nederland, wonen in het groen**

Heiloo profileert zich als groene gemeente, maar het groen staat onder extreem grote druk. Grote woningbouw- en verkeersprojecten, een toenemend aantal inwoners en de daarmee samenhangende verkeers- en recreatiedruk, de druk van stikstof en klimaatverandering hebben negatieve effecten op de kwaliteit en de kwantiteit van het groen. De gemeente Heiloo dient een keuze te maken. Wonen in het groen betekent dat Heiloo een substantieel deel het gemeenteareaal moet behouden en (her)bestemmen voor groen. Heiloo heeft een landschappelijk, dorps, groen karakter. Dat maakt Heiloo juist zo aantrekkelijk en dit moet behouden blijven. Dit betekent dat de gemeente de groene ring om Heiloo ter hoogte van de wijken Zuiderloo en Zandzoom in de komende 10 jaar moet realiseren! Zo kan de groene identiteit van Heiloo behouden worden en worden versterkt. Dit was overigens al het streven in het Groenbeleidsplan 2021-2022.

- **respecteren van en recht doen aan de verschillende, karakteristieke landschappen en de cultuur historie**

Zoals uit de analyse van de landschapstypen blijkt, ligt Heiloo op een strandwal met aan de westzijde de strandvlakte en aan de oostzijde het stroomgebied van het Die. Het groen dient het verschil in landschap te benadrukken, elk landschap heeft immers zijn eigen flora en fauna en biedt een andere beleving voor de inwoners. Eigenlijk bestaat Heiloo uit verschillende buurtschappen, overwegend historische lintbebouwing, die steeds verder aaneen gebouwd is (Bollendorp, Kaandorp, Oesdom, etc). Oude buurtschappen en cultuurhistorische landschapselementen als de middeleeuwse strokenverkaveling, watergangen, houtwallen en greppels, de landgoederen, het Heilooer Bos, gemeentebos, kapelbos en niet te vergeten: het open landschap.

Dit open landschap definieert Heiloo als dorp en biedt oriëntatie aan inwoners en bezoekers. Dit alles dient behouden te blijven en waar nodig hersteld en versterkt te worden.

- **Biodiversiteit;**

- **gebieds- en soortenbescherming zijn het doel**

In Heiloo zijn diverse (zwaar)beschermde soorten die vanuit wettelijk en ecologisch perspectief bescherming moeten genieten. Maar ook voor niet beschermde soorten geldt een zorgplicht. Bij de herziening, opstelling en uitvoering van bestemmingsplannen dienen ecologische protocollen te worden opgesteld, doorlopen te worden en hierop dient te worden gehandhaafd.

- **bodemgesteldheid, landschapstypen zijn bepalend (zie Analyse Landschapstypen)**

- Strandwal: groene doelen zijn behoud en ontwikkeling van de huidige waarden met name die van schraal grasland plus het versterken (vooral ook hydrologisch) van het bos met de aangrenzende weilanden aan west en oostzijde.

NB Soorten die gedijen in schraal grasland eisen dat het gebied schraal blijft door enkele dagen na het maaien alle maaisel af te voeren. Dat is iets anders dan klepelen, waarbij het verhakselde maaisel blijft liggen. Dat is ook iets anders dan schapenbegrazing, waarbij schapenmest wordt toegevoegd en de bodem verrijkt wordt.

- Strandvlakte: groene doelen zijn, te komen tot de ontwikkeling van soortenrijk en gevarieerd boerenland met een vegetatie rijk aan soorten vol weidevogels.
 - Heilooer en Limmer Die: groene doelen zijn herstel en ontwikkeling van het riviertje de Heilooer Die in samenhang met de aangrenzende graslanden. Voorts dient de hydrologische verbinding met de strandwal versterkt te worden en dient de aansluiting (ecologische verbinding met het Limmer Die en verder te worden versterkt.

- **inheemse én autochtone soorten**

Daar waar de biodiversiteit een extra impuls nodig heeft door ingrijpen en (re)introductie van flora en fauna, dienen exemplaren vanuit nabijgelegen gebieden te worden gebruikt met oog op het in stand houden van een gezonde streekeigen genenpool en tegengaan van floravervalsing.

- **exoten**

Met de mens komen ook exoten, niet- inheemse flora en fauna, in onze leefomgeving die de inheemse flora en fauna bedreigen. Voorbeelden zijn de Amerikaanse rivierkreeft en de Japanse duizendknoop. Andere ongewenste gasten zijn de Kaukasische bereklauw en Ambrosia. De gemeente Heiloo moet een meldpunt inrichten voor deze exoten en ze in een vroeg stadium, gifvrij (laten) verwijderen.

- **ecologisch beheer**

Ecologisch beheer is gefaseerd beheer qua plaats, tijd en frequentie en rekening houdend met de bodemgesteldheid en landschapstypen.

Ecologisch beheer betekent ook “niet maaien tot en met mei, tenzij, niet overal schapenbegrazing, niet klepelen en sinusmaaieren. Want een kudde schapen in een kleine afgeschermd ruimte vertrapt de bodem en zorgt voor overbemesting van gronden die schraal moeten blijven. Er dient een apart maaibeleid te worden geformuleerd en periodiek te worden geactualiseerd.

Evenzo dient een apart bomenbeleid te worden geformuleerd en periodiek te worden geactualiseerd, dat alle bomen betreft en niet alleen de monumentale en beeldbepalende bomen. Eén van de uitgangspunten hiervan dient te zijn dat er een kapvergunning wordt ingevoerd. Kappen is alleen in bepaalde situaties toegestaan, namelijk als verplaatsen absoluut onmogelijk is of als er gelijkwaardig groen voor terugkomt. Een volwassen boom is niet 1 op 1 te vervangen door een spriet van enkele jaren.

Gestreefd dient te worden naar uitbreiding van het aantal bomen: 10% meer bomen in 2032 ten opzichte van 2023!

Tot slot dienen ook de watergangen (en ook de straatkolken, greppels etc) ecologisch beheerd te worden. Dus ook natuurvriendelijke, ruige oevers, riet en oevers in bepaalde perioden niet maaien in verband met de trek van amfibieën, broedseizoen, etc. En dus ook de straatkolken voorzien van uittreematten, zodat amfibieën, egels, etc. er zelf uit kunnen alsmede in bepaalde perioden niet uitzuigen.

- **ecologische verbindingzones**

Binnen Heiloo zijn diverse NNN-gebieden, ecologische zones en andere min of meer beschermde gebieden en het is van essentieel belang voor het voortbestaan van kwetsbare populaties dat de verbindingen tussen deze gebieden worden hersteld en versterkt. Van grote waarde hierbij zijn de waterverbindingen en de oevers.

Het aantal milieuvriendelijke oevers dient daarom te worden uitgebreid en de oevers dienen breed en ruig begroeid te zijn. Ook wegbermen spelen een belangrijke rol.

Onder het spoor en onder grotere doorgaande verkeerswegen moeten ecotunnels worden aangelegd om te voorkomen dat deze ecologische barrières vormen. Samen met de parken, lanen, plantsoenen binnen Heiloo kan zo een duurzame, robuuste groenstructuur worden gerealiseerd ten gunste van de biodiversiteit.

- **rust- en stiltegebieden**

Zeker in delen waarin kwetsbare soorten met moeite overleven alsmede tijdelijk (tijdens het voortplantingsseizoen) in andere delen, dient verstoring door licht, geluid, recreanten, honden en katten etc. voorkomen te worden. Een verantwoord groenbeleid beschermt ook kwetsbare soorten tegen de mens. Niet alles kan overal! Bepaalde stukken groen moeten (tijdelijk) worden afgesloten. Dat betekent dus ook geen recreatie toestaan in kwetsbare weidevogelgebieden.

- **openbaar en privé groen**

Veel groen in de gemeente Heiloo is privé groen; groen in eigendom van woningbezitters en bezitters van een (agraris)ch bedrijf. Flora en fauna kennen geen verschil tussen openbaar en privé groen. Waar mogelijk zouden zachtere overgangen tussen openbaar en privé groen moeten worden gestimuleerd. Dat kan door bijvoorbeeld groenprojecten (in wijken, bedrijventerreinen, parkeerplaatsen, schoolpleinen, etc). Ook projecten als “stenen wippen” en de adaptatie van groen door inwoners en bedrijven dragen bij aan meer groen. Voorwaarde is dat deze groenprojecten op deskundige wijze begeleid worden en ecologisch verantwoord zijn en in samenhang worden opgepakt. Biologische bolletjes in bermen of zaadmengsels voor bijen, zijn goedbedoeld en aardig voor de burger, maar van weinig structurele waarde. Daarnaast kunnen bedrijventerreinen, akkerranden, wegbermen en oevers mooie ecologische verbindingen vormen. Uiteraard met het groen dat past bij het betreffende landschapstype en bodemgesteldheid!

De gemeente Heiloo dient hiervoor samen met de eigenaren een “vergroeningsdoelstelling “ te formuleren voor eind 2023.

NB De samenhang met het bomen- en maaibeleid alsmede het beleid ten aanzien van gewasbescherming is evident!

- **Klimaatbestendigheid;**

- **hittestress**

Langduriger en hetere perioden zullen vaker voorkomen. Groen draagt bij aan het voorkomen van hittestress door verdamping van water en het bieden van schaduw. Volgroeide bomen zorgen bovendien voor een aangename gevoelstemperatuur. De gemeente Heiloo moet 10 procent meer bomen in de openbare ruimte plaatsen zodat asfalt en straatstenen aanzienlijk minder hitte terugstralen en inwoners schaduwrijke fiets- en wandelroutes kunnen kiezen.

Idem dito draagt begroeiing van daken en gevels bij aan minder hittestress omdat het de uitstraling van warmte van daken en muren tegengaat.

Daarnaast draagt het maaibeleid bij aan het verminderen van hittestress; te kort gras verdampt geen water meer, kan geen hitte absorberen, verdort en de bodem wordt heter en straalt meer warmte uit. Het maaibeleid dient te worden bijgesteld aan de klimaateisen; wekelijks de bermen kort houden is niet zinvol en te duur.

- **Wateroverlast**

Wateroverlast is tegen te gaan door het vasthouden, bergen en afvoeren van water.

Bomen met een groot bladerdak houden tussen de 200 en 400 liter water vast.

Verder vangen bomen en struiken wel zo’n 10 procent van het regenwater op, waardoor het regenwater veel langzamer de grond bereikt. Ook verdampt een deel van het water. Hierdoor is de druk op het riool een heel stuk minder. Alleen al hierom dient de gemeente Heiloo het aantal bomen met 10% uit te breiden, zo nodig ten koste van gras.

Bergen van water in wadi's en onder parkeerplaatsen is ook een optie, maar duur in de bestaande bebouwde omgeving. Desalniettemin dient de gemeente Heiloo hier middelen voor vrij te maken. In eerste instantie voor een inventarisatie van de meest kwetsbare plekken en de daar te nemen maatregelen.

- **Gezondheid**

- **luchtkwaliteit**

De gezondheidsrisico's van slechte luchtkwaliteit in verstedelijkt gebied en langs snelwegen staat de afgelopen jaren volop in de belangstelling. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het realiseren van een goede luchtkwaliteit. Groen beïnvloedt de luchtkwaliteit in de onmiddellijke omgeving op 2 manieren, namelijk door verdunning en filtering. Verdunning treedt op omdat de beplanting de luchtstroom deels tegen houdt, het bekende effect van een windsingel. Daardoor buigt de luchtstroom af naar boven. Filtering door groen gebeurt min of meer continu. Groen legt vervuiling uit de lucht vast waarbij het groen gassen (NOx en O3) anders filtert dan fijnstof.

Gassen worden opgenomen in het blad, fijnstof (PM10) blijft plakken aan het blad en wordt met regen afgespoeld. Hoe meer blad, des te sterker het luchtreinigende effect van een boom.

De gemeente Heiloo dient daarom langs de snelweg A9 een bomensingel aan te leggen. Temeer met het oog op het toenemende verkeer langs deze snelweg de komende jaren.

Ook langs doorgaande, drukke wegen in Heiloo dient de gemeente Heiloo te zorgen voor voldoende groen met een substantieel bladerdak. Hoge bomen met ondergroei geven het beste rendement. Echter ook hier is een deskundig advies vereist voor een goed ontwerp, de juiste soortenkeuze, aanplant en onderhoud.

- **geluidsreductie**

Onderzoek wijst uit dat groenstructuren in combinatie met de bodem een reductie tot ongeveer 5 dB kan opleveren. Meest effect is te bereiken met dikke humuslaag als bodemgebied, een jaarrond groenblijvende haag en een zo groot mogelijke dichtheid van bladeren. Ook dit pleit voor een windsingel cq. een groene geluidswal langs de A9.

- **ontspanning**

Volgens het RIVM draagt groen bij aan een betere mentale gezondheid. Omdat een groene omgeving uitnodigt om te bewegen en ontspannen, speelt groen een rol bij de vermindering van overgewicht, diabetes type 2, hart- en vaatziekten. Ook zien de onderzoekers een gunstig effect tussen groen en hoe lang mensen leven, hoe zwaar baby's bij hun geboorte zijn en de werking van het immuunsysteem. Groen lijkt te zorgen voor een verbeterde nachtrust. Concentratie, geheugen en leerprestaties verbeteren bij contact met groen, met name bij kinderen.

- **sociale interactie**
Groen draagt bij aan ons welzijn. Natuur, parken en plantsoenen nodigen uit tot recreatie en sociale interactie. Mensen komen elkaar tegen en maken er een praatje of werken samen om het groen te onderhouden.
- **Leefbaarheid**
 - **Participatie**
Medewerking van inwoners en ondernemers in een vroeg stadium van de plan- cq- beleidsontwikkeling is van groot belang. Het is de taak en verantwoordelijkheid van de gemeente Heiloo om meer uitleg te geven over het hoe en waarom van het groenbeleidsplan, het groenbeheer, de uitvoering cq. onderhoudswerkzaamheden en waarom bepaalde maatregelen genomen worden.
De gemeente Heiloo moet investeren in een effectief partnerschap tussen betrokken partijen. Deskundigheidsbevordering en educatie horen daar bij.
 - **Beleving**
Mensen voelen zich prettiger en gelukkiger in een groene omgeving. De gemeente Heiloo moet zorg dragen voor een veilige, inclusieve en toegankelijke groene openbare ruimte, in het bijzonder voor vrouwen, kinderen, ouderen en mensen met een beperking.
- **Circulaire economie**
De gemeente Heiloo dient het groenbeleid te vertalen naar groenbeheer en uitvoering. Bij de uitvoering is sprake van (gemechaniseerde) werkzaamheden en diverse stromen van (rest)materialen. Het beleid dient erop gericht zijn deze werkzaamheden stikstof- en CO2 neutraal te verrichten door inzet van elektrische hulpmiddelen.
De stroom van (rest) materialen dient te worden beperkt door hergebruik van reststromen (na bewerking) op dezelfde locaties. Daarmee wordt een duurzaam, gesloten systeem gecreëerd, waarbij voedingsstoffen niet uit een gebied worden gehaald (tenzij nodig met oog op verschraling).

Dilemma's

- **Kennis**
 - **BUCH Werkorganisatie**
Binnen de BUCH Werkorganisatie is onvoldoende (ecologische) kennis aanwezig, zowel kwalitatief als kwantitatief. Er is sprake van externe inhuur, vaak per project of deelgebied, en een integrale samenhangende visie en aanpak ontbreken. Terwijl dit juist met oog op een duurzame, robuuste groenstructuur voor heel Heiloo én het landelijk gebied zo cruciaal is voor het versterken van de biodiversiteit. Versnippering is funest. Dit frustriert de uitwisseling van genen waardoor populaties door inteelt verdwijnen.

- **Inwoners en ondernemers**
Verschillende groepen stellen vanuit verschillend kennisniveau verschillende eisen aan het groen; waar de één een kort gemaaid groen grasfaltveld mooi vindt, vindt de ander een veld van engels raaigras zonder kruiden wenselijk en wil weer een ander de natuur haar gang laten gaan. Belangen zijn soms tegenstrijdig en strijdig met een ecologisch verantwoord groenbeleid.
- **Projectontwikkelaars**
Projectontwikkelaars werken weliswaar met ecologen, doen ecologische onderzoeken omdat de wet het voorschrijft, maar het eigen belang (veel grond, weinig kosten) prevaleert.
- **Middelen**
 - **Financiën**
Eigen budget van de gemeente Heiloo is krap en subsidies van provincie, rijk en EU, investeringen projectontwikkelaars moeten soelaas bieden.
 - **Personele capaciteit**
Eigen medewerkers schieten kwalitatief en kwantitatief te kort. De gemeente Heiloo is aangewezen op inhuur en uitbesteden, maar daarmee is controle op uitvoering minder. Met de huidige concurrentie op de arbeidsmarkt is het moeilijk deskundige medewerkers te vinden.
- **Schaarse grond; wonen, werken, verkeer en recreëren en groen strijden om de grond**
 - **Groeninclusief ontwerpen**
Groeninclusief ontwerpen dient vanaf 1 januari 2024 een standaard voorwaarde te zijn voor het verlenen van Omgevingsvergunningen.
 - **Vergroeningsprojecten**
Het vergroenen van bestaande woonwijken, parkeerplaatsen, bedrijventerreinen, etc. is nodig om de inhaalslag te maken. Een integrale, samenhangende projectaanpak is beter dan hap snap initiatieven.
 - **Netwerk van groenstructuren**
Een robuust netwerk van groenstructuren eist dat er een bestemmingsplan Groen wordt opgesteld; het borgen van een afdoemde areaal aan groen vereist duidelijke afspraken, besluiten en overeenkomsten.